

הוצאת תבונות מכללת הרצוג

הודעה לקוראי נטועים:

מערכת **נטועים** החליטה להרחיב את היקף תחומי העיסוק של הביטאון. יחד עם המשך העיסוק הרחב והמעמיק במשנה ובהוראתה, אנו נפתח מדורים בתחומים נוספים בתורה שבעל-פה: מדרשי הלכה, אגדה, תלמוד, גאונים וראשונים. אנו מזמינים את הציבור לשלוח אלינו מאמרים במקצועות אלו, הכתובים בהתאם לרוחו ויעדיו של **נטועים**.

נטועים נוסד, כפי שהצהרנו בפתח גיליונו הראשון, למען שתי מטרות עיקריות: (א) לשמש במה לכתיבה העוסקת בכל תחומי לימוד המשנה והוראתה. (ב) הזנחת המשנה בעולם התורני השאירה שדה בור אשר נחרשה ונעבדה בידי זרים, אשר כלי עבודתם נלקחו מעולם הרחוק ברוחו מקדושת בית המדרש. על כן שמנו לנו מטרה גם בתחום צורת הלימוד: להחיות את לימוד המשנה על ידי שימוש בכלים משולבים - לא להתנור מהשימוש המבוקר והבררני בכלי המחקר ששוכללו על ידי גדולי החוקרים, אך רק מתוך דבקות במסורת על כל מרכיביה והכנעה לרבותינו גדולי הדורות. קיוונו למצוא בין ציבור הלומדים והמלמדים שותפים רבים לאהבת מקצוע המשנה ולחיפוש אחרי האיזון הבריא בין השורשים הנטועים בקרקע המסורת לבין הענפים המניבים פרות חדשים ומתוקים. ואמנם **נטועים** התקבל על ידי ציבור הקוראים בעניין ובאהדה.

לקראת יציאת גיליונו השלישי, החלטנו כי יש להרחיב את היריעה ולפתוח, החל מגיליונו הבא, מדורים שיעסקו במקצועות הנוספים של תורה שבעל-פה, לפי אותה מתכונת ובהתאם לאותן מגמות שאפיינו את עיסוקנו בתחום המשנה. נראה לנו כי גם מקצועות אלו ראויים ללימוד 'משולב' זה (מצאנו גם, כי לעיתים תכופות קשה להפריד בין התחומים השונים בתורה שבעל-פה).

תרומת פרי עטכם (או מחשבכם) ל**נטועים**, תאפשר לנו, בעזרת השם, להגביר את קצב הוצאת כתב העת, וליצור דינמיקה חדשה ורעננה בדיון מסביב לשאלות החשובות והעמוקות הנדונות בין דפינו.

סקירת המאמרים המתפרסמים בגיליון זה:

פרופ' י"א אפרתי מציע פירוש למשנה ביצה פ"ד מ"ב השונה מפירושים של רש"י וראשונים אחרים. הפירוש מתבסס בעיקר על ניתוח סדר המשניות והמחבר מוצא לפירושו יסוד בסוגיית התלמוד הבבלי מסביב למשנתנו, ובמיוחד לפי פירושו של רבנו חננאל.

הוצאת תבונות מכללת הרצוג

ד"ר ישראל רוזנסון מחפש את שורשי המסורת של 'ארבעה ראשי שנים' הם (ראש השנה פ"א מ"א). הוא מצביע על חילוקי דעות בין התנאים לגבי חלק מאותם 'ראשי שנים', וטוען כי המספר 'ארבעה' הינו יצירה מלאכותית של מחבר משנתנו, שנועדה להציב חלופה ל'ארבעה ראשי שנים' של כת ים המלח וכיתות בדלניות נוספות מתקופת בית שני. המחבר מנסה לעמוד על שורשיו הרעיוניים של מחלוקת הלוחות המשתקפת ממשנה זו.

דניאל רביב מציין את מנהגן של המשנה והתוספתא לשלב בניסוחיהן לשונות ועניינים מקראיים. הוא מראה את הסתמכותה של חגיגה פ"א מ"ח על סדר הופעת הנושאים הנדונים במקרא. הוא מצביע על ההבדל בין המשנה והתוספתא בנקודה זו ומנסה לעמוד על שורשיו הרעיוניים של הבדל זה.

הרב יהודה שביב מנתח ענייני מבנה וסדר בקידושין פרק א'.

הרב אברהם וולפיש עומד על תופעת ה'תקבולת' במשנה ומראה את חשיבותה בהבנת דרכי עריכת המשנה ובהבנת חשיבתה ההלכתית-הרעיונית של המשנה.

הסקירה 'מן הנעשה בתחום המשנה' מחולקת הפעם לשני חלקים. חלק ראשון סוקר כרגיל פרסומים הקשורים ללימוד המשנה. בחלק השני מרחיב המחבר, הרב אברהם וולפיש, במאמרים נבחרים (שנסקרו בחלק הראשון) המעלים שאלות עקרוניות הראויות לעיון מעמיק יותר.